

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 15 K
1/2 10 „
1/4 5 „

Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob nedelju letu „Kazipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez“.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici šte. 7 I. nadst. v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

Oglaš in poslanice se računajo po Petit-ustak. Če tiskano 1-krat 6 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavric.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Telefon št. 83.

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Protestni shod v Gorici.

V nedeljo dopoldne se je vršil v Trgovskem Domu v Gorici protestni shod proti nasilstvom v deželni zboru, katera zagrešuje Pajer-Gregorčičeva zveza. Vabilu narodno-napredne stranke na shod se je odzvalo obilo občinstva iz mesta in okolice; zbranih je bilo blizu 1000 ljudi. Videli smo jih nekaj tudi iz oddaljenih krajev.

Množico je podpravljal predsednik izvrševalnega odbora A. Gabršček, rekoč:

Predragi rojaki! Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je čutil potrebo, sklicati protestni shod proti sramotnim dogodkom, ki se vršijo v deželni zboru, zlasti proti dogodkom v drugi seji. Vidim resnost položaja na vaših obrazih, da damo duška svojim čutilom v odločnem protestu proti temu, kar uganjajo zastopniki slovenskega ljudstva v deželni zboru. Naznanja, da shodu predseduje izvrševalni odbor sam. Predsedstvo prevzame dr. Treo, poroča A. Gabršček kot bivši poslanec.

A. Gabršček:

Kako je bilo lani?

Dvakrat smo šli letos in lani na volišče. Po ožjih volitvah lani se je sešel deželni zbor pa ni mogel zborovati. Lani je izreklo ljudstvo svojo trdo obsodbo nad bivšimi gospodovalci v deželni hiši. Slovenski klerikalci so dobili le 5 poslancev, na laški strani je bilo izvoljenih 6 poslancev proti večini. Šest in devet novih mož na naši strani je prišlo v deželni zbor, ki so rekli, da tako, kakor doslej, se ne sme več goditi v deželni hiši. Petnajst je več kot štirinajst, ali visoka naša vlada tega ni upoštevala. Predsednik in podpredsednik deželnega zbora sta bila vzeta iz propadle večine.

Vlada je postavila na predsedniško mesto dr. Pajerja, našega največjega sovražnika, na podpredsedniško mesto pa moža, ki je združen z njim, ki je sokriv na vsem, kar se je godilo in se godi, dr. Gregorčiča.

Prvi dan sta videla večino, ali sklenila sta tudi že, kako bosta karniflala v ečino. Jednega ali celo 4 iz večine ne verifikirali, to so nameravali že lani. Hud boj je bil lani. Dr. Franko je bil stavil takoj nujni predlog, naj se sestavi deželni odbor. Vršila so se posvetovanja, kako naj bi se doseglo, da bi zboroval deželni zbor. Poslanke večine so kazali popustljivost do skrajne meje, da bi deželni zbor prišel do delovanja. Ali »mangando vien apeto« — ko so dobili glavarja in podglavarja, so hoteli ostati gospodari še naprej; dasi jih je ljudstvo obsodilo. Apetit jim je rastel, hoteli so imeti tudi deželni odbor v polni oblasti.

Enega samega deželnega odbornika naj bi dobila večina, manjšina pa štiri.

Večina ni tega mogla dovoliti, zato je morala odločno nastopiti. Pokazala pa se je moč predsedstva s starim opravilnikom. Kakor hoče, tako pa gospodari predsednik s svojo brezobraznostjo, s svojim lisjaštvom. Takoj drugi dan je prelomil cesarju dano prisego, kajti prejšnji dan je obljubil, da bo nepristranski voditelj in pravičen predsednik. Ali on je bil tisti, ki je prvi lomil zakon, on je bil, ki je stal na čelu obstrukcije, da so se vršili nezaslišani dogodki ter smo imeli ob-

strukcijo pod vodstvom Pajerja ob sramotni dr. Gregorčiča. (Klici: Sramota!)

Predsednik Pajer ni slišal Frankotovega predloga, dal pa je za poskušnjo na glasovanje predlog dr. Maranija. Kot predsednik bi bil moral dati prvi stavljeni predlog na glasovanje, ali tega ni storil. Zgodilo se je, da je šel iz dvorane in njegov zvesti psiček je tekel za njim (Razni klici.)

To je bil unikum v našem parlamentarnem življenju, da predsednik beži, dasi ima večino tu.

Demisijonirati bi bil moral Pajer in reči, da ni več vreden zaupanja. Ali niso imeli niti najprimitivnejših odznakov poštenja. Tiščali so se svoje moči ter razbili deželni zbor.

Poskusilo se je še enkrat za novo leto, ali večina se ni udeležila, ker bi bilo to le tratenje časa in nepotrebno izdajanje deželnega denarja. Lahko bi se vlekel deželni zbor naprej in troški bi bili veliki. Od večine se je zahtevalo, naj se deželni zbor razpusti ter naj se razpišejo volitve ob primernem času. Ali čakali so in razpustili deželni zbor ter razpisali volitve v najneugodnejšem času.

Letošnje volitve. Nov deželni zbor.

Prišle so nove volitve. V splošni kuriji smo propadli. Vzrokov ne bomo danes tu preiskovali. Nastala je malodušnost in tudi pozneje se ni doseglo uspehov. Klerikalci so kričali, da se dela dan, ali tudi oni niso spravili na volišče vsega, kar lani. Na tisoče volilcev je še tu, zaloge imamo. Izvoljenih je bilo na slovenski strani 9 klerikalcev, 5 protiklerikalnih poslancev; na laški strani je ostalo razmerje isto kakor lani.

Letos ni bilo nič pogajanj, kako naj se pride do tega, da bo deloval deželni zbor. Enkrat samo je to poskusila vlada, ali pokazalo se je, kako je vse preskrbljeno, da bo deželni glavar dr. Pajer in podglavar njegov benjaminček dr. Gregorčič. Lagal je, ko je povedal, da je bil enoglasen sklep njegovega kluba (pa še seje ni bilo), da se združi 18 poslancev ter da ima biti glavar Pajer in podglavar on. Sama sta vse opravila.

Deželni zbor deluje pa kako. Za prvo sejo je bil velik dnevni red, ali 11 poslancev ni imelo pojma, kaj se kuha. Proti našim poslancem ni bilo nobenega protesta. Volilci niso nič protestirali proti volitvam. Otvoritvene seje se nismo udeležili. V vladnih krogih se jim je to sicer čudno zdelo, ali so odobrili to, ko so čuli naše stališče. To vendar ni bilo mogoče, da bi bili poslušali v tej seji dr. Pajerja obljubovati, kako bo spoštoval zakone; morali bi reči, da je hinavec, ker vemo, kako je lomil cesarju dano prisego. Udeležili se nismo, da se ne bi reklo, da nismo delovanja deželnega zbora, ako bi se reagiralo. Prišla je druga seja popoldne. Znamenita je bila ta seja. Ta seja je morala užaliti naše ljudstvo do dna. To so bili sramotni dogodki, najškandaloznejši pojavi v naši mali deželi. Pajer, ki je pustil lani čitati cele knjige, je dal razumeti, da se bo letos drugače delalo, ker je nov deželni zbor. Slutili smo, da postane tudi Pajer pri 81 letih nov. Dežela bi bila morala plačala stotisočake, da so lani čitali cele knjige; letos je bil v nasprotju z lani.

Dva predloga. Lisjak ujet.

Hotel je ujeti lisjaka. Stavili smo dva predloga: eden dosloven kot la-

ni glede stavbenega reda, katerega je stavil lani dr. Gregorčič. Preteklo je že nekaj časa od takrat, torej je predlog sedaj toliko bolj nujen. Drugi predlog je bil vseučiliščni. Pajer je rekel, da je deželni zbor nov, da pozna zakon ter je poslovnik tolmačil narobe od lani.

Moža smo ujeli ter mu povedali v brk, da bo nov mož, ker se čuti v večini. Ako se drugo leto kaj spremeni, bo zopet drugače tolmačil poslovnik. Poslovnik je on sam, vodi seje, kakor se mu zdi, z vsem maslom je namazan, za vse spsoben.

Dnevni red druge seje.

Dnevni red druge seje je pokazal, kako Pajer piska na zakon. Zakonske natchte morajo imeti poslanci vsaj 48 ur poprej v rokah, drugače so zakoni na njegov način sprejeti neveljavni; cesar lahko odreče sankcijo.

Najprvo je bil na dnevnem redu predlog za obdačenje piva. To je potrebno, ker bi bila dežela lahko oškodovana za kakih 160.000 K. Hotel pa je imeti tudi proračun, in sicer tak provizorij, ki bi lahko trajal do sodnega dne. Potem šele se je prišlo do verifikacije. Tu vmes je Pajerjeva roka. Sporazumno sta sestavila vse Pajer in Gregorčič. Italijani imajo sicer povsodi prednost, slo je iz našega žepa njim že tisoče in tisoče svetlih kronic, ali pri potrjevanju volitev pa smo imeli Slovenci prednost, čeprav so se vršile volitve v drugačnem redu. Ali hoteli so imeti najprvo pod streho volitve iz goriškega, tolminškega in sežanskega okraja, potem pridejo oni, katere bi radi z gnojnimi vilami iz deželnega zbora ven metali. Od naše strani ni bilo nobenega protesta, zato je veljalo potrditi volitve. Ako niso volilci proti, čemu naj bi poslanci se protivili. Ali pod Pajer-Gregorčičevo zvezo smo prišli do najhujšega škandala. Potrjevale so se volitve, ali iz gradiščanskega okraja so se izročile verifikacijskemu odseku, ki se je imel šele izvoliti. V odsek so romali 3 Furlani, 4 iz italijanskih trgov in mest so potrdili.

Gabrščekova izvolitev.

Prišla je na vrsto moja izvolitev. Nikakih nepostavnosti ni bilo. Vstal je moj stari prijatelj dr. Gregorčič. Tolminski podžupan A. Vrtovec je protestiral, da ni mogel voliti, torej tudi mi ne smemo potrditi volitve. Vrtovec je naš mož in bi bil volil seveda Gabrščka. Nič ni pomagalo pojasnilo dr. Gregorina in dr. Frankota. Povedalo se je, kakaj niso dobili nekateri volilne pravice. Oropani so bili te pravice. Bili so upisani v veleposestvu, zato ne v mestih in trgih. Na reklamacijo dr. Gregorčiča so bili izbrisani iz veleposestva, ni pa jih vpisalo namestništvo v volilni imenik za trge. To se je zgodilo na korake dr. Gregorčiča. Na to pa je bil ta mož tako brezstiden, da je pogl. Gabrščekovo volitev v verifikacijski odsek, da se dožene, ali ni bilo kakene nepravilnosti!

Volitev iz trgovsko-obrtne zbornice.

Po prejšnjem in sedanjem volilnem redu je ta zbornica ključ do deželnega gospodarstva. Večino za 1 glas imajo Italijani. Zato je deželni glavar Italijan, v deželni odbor imajo večino, mi Slovenci smo pa ubogi Lazar, ki pobira drobtine; oni so ob bogato obloženi mizi gospodarji.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglašje plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošljejo le upravnistvu.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 vin. ali gld. 180.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v naših knjigarnah in teh-le tobakarnah: J. Afrič, Gledališka ul.; V. Baumgartner, Koren 2; Mat. Belinger, Tržaška cesta 1; Marija Bregant, Ponte Nuovo 9; Hen. Jellersitz, Nunska ul. 3. I. Hovaški, na Goriščoku; Peter Krabelj, Kapucinska ul. 1; Tereza Leban, tek. Jos. Verdi 11; Ana Pisko, Pokopal. ulica; Iv. Presel, Stolni trg 2; Jos. Primožič, Mirenska, cesta; Iv. Sarda, Gosposka ul.; Jos. Schwarz, Šolska ul.; Južni kolodvor; Državni kolodvor. — V Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Ravno 20 let je te dni, odkar sem bil pričel delo za volitve iz trgovsko-obrtne zbornice proti volji dr. Tonkliča in sem ga nadaljeval proti volji dr. Gregorčiča, ki je bil mnenja, da nimamo kaj iskati v trgovsko-obrtne zbornici. (O Gregorčiču je rekel govornik vmes, da je naša krivda, ako je postal to, kar je. Sledili so burni klici ogorčenja: Izdajalec! Pluj!) Povdarjalo se je važnost volitev iz trgovsko-obrtne zbornice, ki je ključ do boljših časov. Četudi nismo zmagali, vsaj namestniki so bili naši. Ljudstvo se je urilo vsaka 3 leta. Naše ljudstvo je razumelo vedno bolj pomen teh volitev. Italijanska volilna komisija je delala vedno nepravilnosti in nesramnosti. V ministerstvo so romale pritožbe, kako na sleparski način so voljeni svetniki v zbornici.

Letos 4. januarja je bila zopet volitev. Zgodilo se je nekaj nečuvnega. Prišli smo na sled temu, na kak način znajo zmagovati Italijani. Nad 900 glasov smo spravili skupaj v 5 dneh. Tu še le se je videlo, kdo sme voliti in kje. Storili smo veliko delo. Izročili smo nad 900 glasovnic, pravičnih, kakor zakon velevala, toda iz Furlanije ni prišlo niti 100 glasov, v Gorici ni bilo oddanih 300 italijanskih glasovnic. 4. jan. je bilo gotovo, da so naši slovenski kandidati izvoljeni, 13. jan. na dan ustne volitve smo izvedeli, da so dobili 1046 glasov. Kako je prišlo na mizo volilne komisije 1046 glasov?

Na ovadbo na državno pravdnishstvo je pričela preiskava, ki se še vrši. Dognano je, da v Gorico ni prišlo 400 pravičnih glasov, dočim so jih dali Slovenci 900. Zgodila se je velika volilna sleparija. Kazenska preiskava v Furlaniji se vrši tudi v tem smislu, da so bile volilne legitimacije in podpisi na glasovnicah falzificirani.

Dognano je, da v Krmnu in Gradiški je izjavilo okoli 200 volilcev, da niso nič videli, nič glasovali ter ne vedo nič.

Po 4. jan., ko so vedeli, koliko glasov je prišlo, potem so šli ter so skozi 8 dni do 12. jan. natabricirali toliko glasov, da so zmagali.

To je bila največja sleparija, to je bila najnesramnejša krivica, ki se je mogla zgoditi našemu ljudstvu. (Nepopisni klici ogorčenja.) Izvolili so tudi Bramota, namesto da bi bili proglasili Gabrščka. Ti na tako sleparski način izvoljeni »volilni možje« so izvolili 2 laška poslance. Moralo bi biti v zbornici trgovsko-obrtne če ne 12 pa vsaj 9 slovenskih svetovalcev. Pettarin in Venuti bi ne bila izvoljena. Ako so bili na tako sleparski način izvoljeni, se jim mora odrekati volilno pravico. V deželni zbornici je vstal Gabršček ter povedal, da ker je šlo za tankovestnost, zato hoče tudi on povedati glede trgovske in obrtne zbornice nekaj, ker so že tako uneti za čiste volitve.

Predlagal je, naj se izroče te volitve verifikacijskemu odseku, kateri naj si preskrbi sodne akte; ako jih ne dobi, naj počaka, potem imajo priti pred deželni zbor s predlogom, ali se imata potrditi Pettarin in Venuti ali ne. Ko jim je bral levite, so bili na oni strani člani komisije za te volitve Bombig, Venier, Pinavčig, sedeli so kot polite kokoši. Ako bi bili imeli zase le toliko kot je črna za nohtom, bi me bili zmerjali in nagnali z lažnikom. Bombig je na to ustal pa rekel, da so kontradikcijski volili pa mogoče že pozabili. (Nekdo je bil v dež. zboru na to zakli-

cali. »Negoziantil« ter s tem najbolj pobil Bombiga.) Neumen izgovor!

V strahu in trepetu je nato vstal dr. Gregorčič, ljubljeneč naroda (Izdajalec! Sramota!) Mož je imel drznost, poslati mojo volitev v odsek, zavzel pa se je za poslanca izvoljena na podlagi imenika, v katerega so prišli ljudje, ki niso imeli pravice biti vpisani v volilni imenik. Večina je potrdila tako škandalozno volitev (Sramota!) Nastopili smo proti grofu Attems kot predsedniku volilne komisije, bili smo na Dunaju, odgovor drž. poslancu Štreklju iz ministerstva se je glasil, da so se volitve vršile pravilno. Brez dvomno na poročilo grofa Attemsa. Kazenska preiskava je pokazala drugače. Dr. Gregorčič je podrl naše 20-letno delo. On je priporočal izvolitev, on, voditelj slovenskega ljudstva. (Skandal!)

Škandal z razveljavljenjem volitev iz veleposestva.

Zgodil se je še drugi škandal. Istrski Italijani so nastopili pred 25 leti proti Jenkotu, Mandiču in Spinčiču ter jih poslali iz deželnega zbora. V našem deželnem zboru se je oglasil dr. Gregorčič ter se lovil za besede in pokazal konjsko kopito, ko se je določevala usoda goriškega deželnega zbora. Za sestavo deželnega odbora nista hotela imeti več slov, veleposestnikov, marveč zagotovljeno mesto italijanskemu liberalnemu odborniku. Ni ugovarjati kdo ve kaj, če bi bile šle volitve v verifikacijski odsek, toda Gregorčič je predlagal: 3 zastopnike slovenskega veleposestva ven — in italijanski veleposestniki imajo prosto roko pri volitvi odbora. Pajer se je posmejal zahvalno dr. Gregorčiču. Laški klerikalni poslanci so skočili na noge ter rekli, da niso vedeli, da se glasuje. — Jaz in dr. Gregorin sva videla težo položaja, povedala, kar jim tikalo ter izjavila, da smatramo pod častje sedeti še nadalje v takem parlamentu. (Odobranje.)

Na Vas je, dragi rojaki, da i Vi protestujete proti divjemu zakonu in proti temu, kar uganjata ta dva moža, Pajer in Gregorčič, kar sta naklepala našemu ljudstvu, da protestujete proti nečuvnemu nasilstvu. (Navdušenje. Odobranje. Ploskanje.)

Dr. Treo:

Uvodoma pravi, da se je že dan pred kritično sejo od pristaša klerikalne stranke izrekla bojazen, da jo bode dr. Gregorčič zopet zavozel, čemur so pritrdili tudi naprednjaki. In res se je to zgodilo v škodo slovenski ljudski ali boljše klerikalni in narodno-napredni stranki.

Dr. Gregorčič je našel v tem zasedanju političen položaj kakor morda pred njim še noben slovenski politični vodja — vsaj v zadnjih desetletjih ne. Zacelil si je rane, ki mu jih je zadala volilna reforma in način deželnega gospodarstva v volilni borbi l. 1908. in je stal z 9. pristaši v zboru. Italijani so bili razcepljeni in sicer so do fanatičnega sovraštva nasprotovali dr. Faidutti-ju in njegovi stranki, broječi 6 poslancev. Knezoškof in višji duhovniki so se — kakor je to javna tajnost — trudili, da združijo dr. Gregorčiča in dr. Faidutti-ja. S knezoškofo, če se tudi ne udeležuje aktivne politike, bi imela klerikalna struja v deželnem zboru absolutno večino, tudi če bi se bila dala italijanski liberalni stranki koncesija deželnega glavarja. Prvič, kar obstoji deželni zbor, bi bila klerikalna večina pritisknila lahko svoj pečat na goriški deželni zbor.

Ob te ugodnosti je pripravil dr. Gregorčič slov. ljudsko stranko.

Oškodoval je pa tudi narodno-napredno stranko. Ne more biti namreč dvoma, da bi bilo 5 poslancev naprednega mišljenja v vsaki važni stvari kjer bi se šlo za pravične koristi in dobrobit dežele radi pristopili k sodelovanju, naj jim je klerikalna večina v deželi ljubla ali ne. Še vedno se sme od italijanske krščansko-socialne stranke pričakovati več narodne strpljivosti in gospodarske pravičnosti kakor od dr. Pajerja in njegove stranke.

Dr. Gregorčič je to srečno priliko, prinešeno mu na krožniku, odločno odklonil, upr se želji knezoškofa in duhovščine in te kombinacije niti ni vzel v poštev.

To je najjasnejši dokaz, kako globoko tiči dr. Gregorčič v jarmu dr. Pajerja, našega najhujšega sovražnika, in kako nizko se mu je usunil.

To suženjstvo je pokazal dr. Gregorčič že pri razpravi o volitvi trgovske obrtne zbornice. G. Gabršček je to tako obširno pojasnjeval in s podatki iz kazenske preiskave utemeljil, da govorniku ne preostaja drugo kot pridružiti se ogorčenju, ki ga je izzval ta dogodek. Stvar se vidi govorniku jasna. Kakor se dr. Gregorčič svoj čas ni zanimal za trgovsko šolo v Gorici, tako da so italijanski poslanci dosegli z izdatnim letnim deželnim prispevkom izključno laško trgovsko šolo, tako mu tudi ni bilo za kontrolo volitev v trgovsko obrtno zbornico, katero bi bil sedaj lahko dosegel in tako mu tudi ni za poslance iz trgovske obrtne zbornice, ako bi najtudi bili ključne pozicije v deželi, ker bi bilo to napredni poslanci.

Njemu je edino za moč v stranki in za moč nad svojimi kmečkimi volilci. Tudi glede uničenja volitev treh slovenskih poslancev iz veleposestva se more govornik le pridružiti ogorčenju zbora. Tukaj je jasno, da se je dr. Gregorčič zbal zrebanja, ki bi bil znal prinesiti v slučaju sreče enega odbornika — menda dr. Frankota protiklerikalni slovenski stranki. Zato je zahteval uničenje teh volitev še pred volitvijo v deželni odbor — brez vsakih dokazov, brez preiskave o resničnosti svojih trditev.

Temu je dr. Pajer pritrdil in tako sta oba skupaj zakrivila politično nasilstvo in parlamentarni zločin, kakor mu ga ni para v Avstriji!

Treba pa si pogledati tukaj udeležene osebe. Ako bi se bila uničila volitev poslanca Gabrščeka, no, to bi se lahko reklo, da so se ga vsi bali kot Luciferja — vsi ga nekako gledali kot moža, ki hoče združenim gospodom štreno in račune zmešati; na tako nasilstvo smo bili skoraj pripravljeni. Ali uničila se je na gole dr. Gregorčičeve trditve brez preiskave v verifikacijskem odseku volitev treh mirnih mož — dr. Frankota, ki se je vedno trudil le za politične poravnave in kompromise, dobro vedoč, kako drage so tudi politične pravde. Dr. Gregorčič je dosegel uničenje volitve A. Klančiča, moža miru in sprave in višjega svetnika Rutarja, moža pravice. Vsi ti možje po svojem značaju in svojem mišljenju na tako politično zločinstvo in nasilstvo niso mislili in nanj žal tudi niso bili v primeren odpor pripravljeni.

Koliko plača dr. Gregorčič Pajerju za to sramotno pomoč, pokaže bodočnost. Po ceni ta kupčija gotovo ne bode.

Treba pogledati pa še pri tem dogodku na nekatere može dr. Gregorčičeve stranke — to sta poslanca sodnik A. Fon in Stepančič. Ta dva služita po svojem poklicu pravici, vsaj onadva sta se morala takemu sramotnemu nasilstvu proti višjemu in starejšemu tovarišu vsaj za svojo osebo najodločneje upreti. To velja pred vsem glede svetovalca poslanca Stepančiča, ki je prišel v zbor in odbor kakor Pontius v kredo — vsled kratkovidnosti večine kraških volilcev — in si bode sedaj nad to gorostasno krivico roke umival celo v deželnem odboru!

Treba se je konečno še vprašati, kaj pravi k sramotni zvezi Gregorčiča s Pajerjem in k sadovom te zveze vseslovenska ljudska stranka in pa duhovščina, ki je njena taktična organizovalnica. Duhovščina drugod obsoja v svojih organizacijah vsako zvezo z liberalci. Je li dopuščena proti tem načelom ravno na Goriškem, ker dr. Gregorčiču tako kaže. Saj so laški liberalci vendar liberalci prve vrste, katerih najzadnjemu najhujši slovenski naprednjak ni vreden niti jermenov na čevlji odvezati.

Ni li torej ta zveza nenaravna, ne spominja li na nenaravne zveze slovitega Eulenburga v Berlinu in se je li čuditi, da rodi taka nenaravna zveza tudi te sadove, ki jih v zadnjih letih vidimo?

V interesu slovenskega naroda, bodi si že te ali one politične barve moramo tukaj odločujočo duhovščino vendar le vprašati, koliko časa bode narodna duhovščina še to nenaravno zvezo trpela brez svojega odločnega »veto« — zvezo, nad katero zamore v njenih sadovih vsa-

ka poštena narodna stranka, vsak odločen narodnjak in vsak značajan naš nasprotnik izreči le stari Greuterjev »fej!« (fej-klici!)

H koncu pozivlja govornik, če prav odobrava odstop ostalih 2 naprednih poslancev kot pojav solidarnosti in dokaz skupnega ogorčenja, naj se deželni zbor in odbor v sedanjih zvezi in sestavi ne pustita brez kontrole in naj se raz te zveze pri prvi priliki v deželnem zboru potegne plašč. Pred vsem pa se naj organizirajo v trdno vez napredni slovenski veleposestniki tako da dr. Gregorčič v tej skupini ne bode dobil poštenih slovenskih glasov za svojo stranko, ampak da se bode moral zopet ponižati do dr. Pajerja s prošnjo in klečeplazenjem za glasove laških veleposestnikov na našem ozemlju, ki naj ga poskusijo rešiti, kakor so ga pred 10 leti rešili furlanski volilci.

To njegovo javno ponižanje pred laškimi liberalnimi veleposestniki, ki so se že zadnjič branili osebno iti na volišče, bodi nam zadoščenje.

S tem je govornik med ponovnim živahnim odobravanjem sklenil svoja izvajanja in predlagal v imenu izvrševalnega odbora resolucijo, katera se glasi:

Resolucija:

Dne 2./1. 10 v Gorici sestali se zbor goriških Slovencev v očitnem dogodkom, ki so se vršili dne 27./12. 09 v II. seji deželnega zbora

odločno obsoja

breznačelno zvezo dr. Gregorčiča in njegovih pristašev z dr. Pajerjem in italijanskim liberalnim klubom, z vsemi njenimi posledicami, konstatujoč, da je ta zveza v zadnjem zasedanju stopila zopet jasno na dan;

ogorčeno protestuje

proti nezaslišanemu nasilstvu, s katerim se je vsled te zveze uničila volitev treh slovenskih poslancev veleposestniške kurije na podlagi zmedenih in nedokazanih enostranskih trditev dr. Gregorčiča, in niti da bi se dalo tem poslancem in njihovim političnim prijateljem v verifikacijskem odseku priliko, te neresne trditve ovreči.

Obsoja

še posebej nastop slovenskih poslancev s o d n i k o v, ki so se dali iz strankarskih ozirov vkljub svetosti njihovega pravega življenjskega poklica pridobiti za tako krivično postopanje, ki bije v obraz vsem načelom pravice;

izjavlja,

da ne prinava legalnosti volitve v deželni odbor, ker je bila v veleposestniški kuriji odvzeta poslancem slovenskih veleposestnikov pravica, udeležiti se volitve;

pozivlja

vlado, da z vsem svojim vplivom in z vsemi njej pristojnimi sredstvi prepreči vsako daljno zlorabo politične moči strank Gregorčič-Pajerjeve zveze;

apeluje

konečno na vso tisto slovensko duhovščino goriške dežele, ki v resnici še narodno čuti, da naj z odločnim »veto« — napravi konec nenaravni zvezi dr. Gregorčiča z najhujšim našim narodnim sovražnikom.

Gabršček

je povzel še končno besedo, povdarjaje, kako tajijo klerikalci zvezo. V klerikalnih časnikih jo tajijo kar naprej. Pripoveduje, kako je bil pred 10 leti zmagal iz splošne kurije napredni kandidat s 17 glasovi večine. Ali Gregorčič se je zatekel v Furlanijo in sklenjena je bila zveza s Pajerjem. Pogovor se je slišal. Dogovor je bil ta-le: Jaz dr. A. Gregorčič dam tebi, Pajer, vso oblast v deželni hiši ter te zagotavljam, da bo zboroval deželni zbor. Takrat smo imeli abstinenco vsled nasilstva Lahov. Pajer je doživel velik svoj dan. Pred šibka kolena mu je vrgel slov. ljudstvo. Pajer je delal ter nabasal dež. urade z laškimi uradniki, da se reže laškemu ljudstvu dober kruh. Slovenščino je pognal kakor pastorko iz hiše..... Ko je podglavar dr. Gregorčič letos pri drugi

seji predsedoval, je govoril le laško. Še le Gabršček je moral nastopiti proti njemu ter zahtevati, da naj vsaj on govori slovensko..... Slov. narodu je dal takrat Pajer velikih koncesij, da imamo nadškofa Slovenca, drugega škofa pa nam je dal v Gregorčiču, ki je šel v državni zbor. Ko je bil izvoljen v državni zbor, mu je klicalo ogorčeno slovensko ljudstvo: Evviva don Gregorcig, deputato friulano!

Zato je prav, da ste sprejeli resolucijo. Zahvaljuje vse za lepo udeležbo. Pokazali ste, da ne trpite efijalstva, marveč da ste za pošteno slovensko politiko. (Navdušenje.)

Došli brzojavki:

Cerkno. Kar Efijalt Špartancem, to Gregorčič nam Slovincem!

Pridružujemo se protestu ter kličemo: Naprej v boj za naše pravice!

Cerklijani.

Sežana. Pereant izdajalci Slovencev na Goriškem!

Sramota zvezi z najhujšimi sovražji! Živeli narodnjaki.

Sežanci.

DOPISI.

Iz ajdovskega okraja.

Brje. — »Prismojenec« in njegov dopisnik sta v velikih skrbih za našo mladino in sploh za Brje. Hudo repi na »Soč«, ker je pisala, da v Brjah bomo še plesali in pili, pa — zmerno in primerno, pa da nič ne prašamo žegnanih dopisnikov za dovoljenje in da niti ne želimo, da bi na naših plesih opletala farška suknja... »Prismojenec« in njegov božji dopisnik pa prav po krščansko želi, da bi se zaplesali ter da bi s površja zginili. Lepi so ti kristjani v svojih željah.

Naša mladina vam neče v kremplje in zastoj je vzdihanje po njej; tisti par ali dva para, ki jih imate, vam pa res privoščimo, in kadar bomo videli, da tiste kaj podučite in manire navadite, spodtikajte se nad drugimi. Nas domačine podiste iz občine, a Uhanjci naj bi prišli sem komandirat in slepit, kaj ne? Vaši pajdaši pa naj bi pomagali pobijati, divjati in rezati svoje domačine, kakor je to učil nek Tresoglav vaš božji general.

Ne pojde še vaša pšenica v Brjah v klasje.

Kar pa pristavlja Prismojenec glede opice, rečemo le da njegov dopisnik zna, i mož je v resnici prava pravcata opica, in v resnici vsakdo mora priznati, da po vsem svojem obnašanju je najbolj tej živali podoben.

Iz goriške okolice.

Iz Šempasa. — Čudne razmere vladajo tu pri nas; seveda, ako bi si človek predstavljaj našo vas tako kot je bila pred par leti, bi gotovo rekel, kaj bi ne bilo čudne razmere v tem klerikalnem gnezdu. Ali volilni rezultat jasno govori, da vladnim pandurjem je tu v Šempasu za vedno odzvonilo. Z vso besno agitacijo, kojo so vprizorili, z vsemi sredstvi, da ne govorimo tu, ali je trpel sklad za obmejne Slovence, spravili so skupaj borih 52 glasov. Da, odzvonilo je klerikalcem, to naj bodo zatrdno prepričani, in da je še županstvo v njih rokah, to nas nič ne plaši. Mi gremo naprej. Pride čas, ko nam bo dana prilika, plačati vse dolge, in sicer z obrestmi vred na račun tega županstva. Ako govorimo o našem gospodu županu, nas sili smeh, ker pač ga morda ni župana z enakim kremen-značajem. Ne vemo sploh, kako bi se o njem spodobno izrazili. Najbolje, da župana pustimo pri miru, ker sploh se nam sni, pavič je revček, za županstvo popolnoma nesposobna oseba, kar se je g. tajnik o njem izrazil. Drugič se nam smili, ker vemo, da je orodje v rokah tajnika, koji se mu zahrbtno posmehuje. Z tem »vlečenim« gosp. tajnikom smo se že večkrat bavili, ta mož je strasten klerikalec, ker mu tako kaže. Drži se pač gesla: kjer mi je dobro, tam sem doma. In ravno zato, ker mu je tam »dobro« (to se razume, da ima dovoljeno, ako ga žeja,

(Dalje v prilogi.)

Protestni shodi

narodno-napredne stranke.

V četrtek, 6. januarja, bo protestni shod proti nasilstvom v deželnem zboru, katera ima na vesti Pajer-Gregorčičeva zveza,

v Komnu,

in sicer ob 2. popoldne v prostorih Fr. Kovačiča štev. 41.

V četrtek 6. t. m. popoldne ob 3¹/₂ bo protestni shod tudi

na Cesti

v Vipavski dolini in sicer v prostorih Fr. Bratine.

Isti dan, to je v četrtek, 6. t. m. popoldne ob 1. uri se bo vršil protestni shod tudi

v Tolminu,

in sicer v županovi dvorani.

Rojaki! Volileci! Udeležite se protestnih shodov v obilnem številu!

prestopiti farovž) zato je klerikalec. Ni toraj nič čudnega, da je ta mož kar samoblastno izpustil iz volilnega imenika čez 30 naših volilcev, koji so skoro vsi pri prvi volitvi volili. Ne vemo, kaj bi bilo, ako bi enako napravilo napredno županstvo? To bi bilo krika v klerikalnem časopisu!

Mi ne vemo sploh, ali so isti zakoni v Avstriji za nas kot za klerikalce; morebiti saj je že to navada, da pri nas vlada dvojna mera. Naj navedemo jeden slučaj. Pri volitvah v kmečkih občinah je neki klerikalec reklamiral volilno pravico, in ker je bil tudi postavni volilec, isto za časa dobil. Kar je tudi prav. V splošni skupini pa je več naših volilcev istotako reklamiralo volilno pravico, in glejte: rešitev je prišla par dni po ožji volitvi. Ne vemo ali je to le redek slučaj ali nečuvšen škandal. Smo pač v Avstriji. In sedaj, istim volilcem, ki so pomotoma(?) izpuščeni iz volilnega imenika, upamo da dan na dan pride ugodna rešitev!!!

Našim klerikalcem je sedaj po »slavni zmagi« na celej črti zrastle greben, veselje je veliko in da se zmagi bolj potrdi in veselje poveča, izproži je nekdo misel, čujte, ker smo že klerikalci, in ker smo že tako črni, ustanovimo si še društvo ljubiteljev teme, t. j. čukov; velja. Takoj je bil poslan neki mlekozobi klerikalni »brak« s polo papirja po hišah, seveda v neklerikalne hiše se ni upal, tu pa tam je po cestah ljudi nadlegoval, ter kar sam podpisal ime dotičnega; nu saj papir trpi. Pravijo, da starosta bode naš gospod tajnik, ker je že sposoben telovadbe na bradlji, posebno ob nedejah zvečer, ko tiči v rožcah; za glavnega skakavca pa bode pismonoša P., ne vemo, bo li še sposoben. Zastavonoša bode najbrž neki krčmar, koji se je izrazil, da raje vidi hudiča kot liberalce, liberalne kronce pa rad šteje; upamo, da zmiraj manj. Ta možiček si je nabral nevenljivih zaslug za klerikalno stranko, od tod menda čast, čukovski zastavonoša. Zastava sama pa bode krasi izdelek, koji podari nekdo, ki si je na lahki način pridobil lepo premoženje. Tako pravijo. Živeli!

Iz Št. Andreža! — Dne 26. avgusta lanskega leta je prijel starosta tukajšnjega Sokola grozilno dopisnico. Na tej dopisnici je stalo zapisano med drugim tudi to, da starosta popelje svoje Sokole t. j. dne 28. avgusta na tedanjo slavnost z razbitim nosom. Ali glejte čudo, kako se greh mašuje. Na novo leto smo videli mladega Janeza, načelnika tukajšnjih čukov, ne le z razbitim, ampak še celo s platnom zablekanim nosom. Pika!

Iz Podgore. — Skoro nagloma je umrl g. J. Justin, vodja tukajšnje pripravnice za učiteljska. Naj počiva v miru!

Iz kobariškega okraja.

Požar. — V soboto večer je zgorel senik nekega kmeta na Idriškem. Ravno ko so bili ljudje pri polnočni maši se je zapazil požar. Zgorelo je kakih 30 centov sena. Zažgal je baže 6-leten sinček gospodarjev.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gosp. dr. Dereani v Gorici daruje 20 K mesto venca na grob dr. K. vit. Bleiweisa-Trsteniškega, primarija itd. v Ljubljani.

Gosp. Jakob Bratuž je nabral 8 K 20 v v gostilni pri Ahacu pri ožjem emizju po komičnem prizoru in katastrofi nekega klobuka.

Za C. M. družbo je nabral L. Gomišek na Silvestrovem večeru v gostilni A. Mozetiča v Solkanu K 10.10.

Vesela družba N. D. O. je nabrala pri Štrosarju na Mirodvorski cesti K 2'20 za družbo sv. C. in M. in K 2'50 za Dijaško kuhinjo.

Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo na svet večer pri tomboli pri F. K 1.76. V Solkanu so nabrali Goričani v gostilni pri starem kanonirju Abramčiču K 4.20.

Za družbo sv. Cirila in Metoda K 2 pošilja gospa Jožefa Čoš. Hvala.

Deželni zbor.

bo imel sejo zopet danes 4. jan. ob 5. popoldne.

Na dnevnem redu je 28 točk: med drugimi: utemeljevanje predloga za podaljšanje struge Idrije. Predložen je zakon o občinskih posredovalnih uradih, statut-deželne norišnice, zakonodajni ukrepi v ureditev službenih pogodb za nastavljenice pri kmetijskih in gospodarskih podjetjih, ravnanje z računi političnih in cerkvenih občin, avtomobilske prometne zveze, briska železnica, resolucija glede 2 letnega vojaškega službovanja, podpora za zgradbo vodnjaka v Medjivasi in v občini Barka, podpora vodni zadrugi tržiškega polja in nekaj drugih neznatnejših točk.

Provizorični proračun za leto 1910.

— Ta proračun pooblašča deželo, da sme od 1. januarja 1910 dalje do najvišjega potrjenega deželno-zborskega sklepa glede deželnega proračuna za l. 1910 opravljati redne upravne troške v mejah načrta proračuna za l. 1910, potrjenega od deželnega odbora v seji dne 20. decembra t. l. — Nadalje se glasi ta zakonski načrt tako-le:

1. v ugotovljeni ad I. se bode porabljalo v prilog deželnega zaklada:

1. doklada

a) po 20% na zemljarino;

b) po 20% na hišarino in najmarino;

c) po 30% na splošno obrtnino ter krošnjarsko obrtnino, na obrtnino od podjetij podvrženih javnemu računu, na dohodarino in na plačarino od viših prejemkov zasebnih uradnikov.

2. doklada

a) po 120% na erarsko potrošnino vina, mošta in mesa;

3. davščina

4) 4 kron od vsacega hektolitra piva.

III. Podaljša se do dobe navedene pod I. kredit K 56.489'96 odmenjen za brezobrestna posojila v svrhu obnovitev vinogradov.

IV. a) Uvažuje ogromno finančno škodo, ki jo je povzročila deželniemu zakladu nepravilna razdelitev dohodka iz povišane erarske davščine na žganje, ki je določena v državnem zakonu z dne 8. julija 1901 drž. zak. štev. 86, se c. kr. vlada nujno pozivlja, da ukrene, kar treba, da se pri porazdelitvi deželnih predodkazov iz državnih sredstev ozir jemlje na posebne koristi in potrebe kakor tudi na davčno moč in na potrebo primernega ekonomičnega razvoja dežele Goriško-Gradišanske, kakor je že to c. kr. vlada deloma priznala v finančnem načrtu leta 1908 (priloga štev. 936 državnoborskih razprav iz leta 1908).

b) Uvažuje ogromno nerazmernost med obdačbo, ki jej je podvržen — vsled erarske užitnine in avtonomnih doklad — najvažnejši pridelek namreč vino, ki se je skoraj izključno uvažuje iz drugih dežel; uvažuje obupni položaj, v kojem se nahajajo deželne finance in z ozirom na okoliščino, da ni več nadalje mogoče povišati sedanjih deželnih naklad, ki so skupno z občinskimi in okrajnimi nakladami med najvišjimi v vsej državi;

glede slednjic na dejstvo, da ni nikakor mogoče iztakniti drugih virov dohodkov v kritje letnih primanjkljajev deželnega proračuna vsled dejstva, da je država pridržala vse dohodke, ki imajo kak finančni uspeh, za svoje lastne potrebe;

vabi se c. kr. vlada, da privoli izrednim potom v povišek sedanje deželne davščine na pivo do 8 kron za hektoliter.

Domače vesti.

Vabimo na naročbo našega lista, sklicujoč se na to, kar smo že povedali v ta namen. Potreba je velika zlasti v današnjih časih, da bi bila »Soča« še vse bolj razširjena kakor je sedaj. Klerikalci in socialni demokratje širijo svoje časopise — naprednjaki, storite tudi Vi tako! Naročajte »Sočo«, pridobivajte nam novih naročnikov!

Vsem gg. dopisnikom želi uredništvo veselo novo leto, se jim toplo zahvaljuje za sodelovanje v lanskem letu ter jih prosi, da naj sodelujejo istotako marljivo tudi v novem letu. Z združenimi močmi za dobro stvar! — Želimo pa, da število dopisnikov še naraste. Iz nekaterih okrajev, zlasti iz ajdovskega, res pridno dopisujejo, iz drugih pa manj ali skoro nič. Želimo, da se obrne na bolje v tem pogledu ter vabimo somišljenike v prizadetih okrajih, da se oglašijo kot stalni dopisniki. Skupno v boj za napredne ideje, skupno na delo za prosvetno in gospodarsko povzdigo našega ljudstva!

Enkratno gostovanje »Slovenskega gledališča« iz Trsta. — V soboto, 8. t. m. bo gostovalo v Gorici »Slovensko gledališče« iz Trsta. Preko našega odra v »Trgovskem domu« pojde savna Ibsenova »NORA«, ki je dosegla letos v Trstu že dvakrat kar najsijajnejših uspehov. Vsi, ki ljubite gledališče in si želite pravega istinita umetniškega užitka, prihitite v soboto 8. t. m. v Trgovski dom!

Pokazati moramo tržaškemu »Slov. gledališču«, da smo jim hvaležni za sveto umetnost, ki nam jo prinesejo.

Poročilo o protestnem shodu v Gorici je precej obsežno. Priobčujemo je v celoti ter priporočamo da to poročilo vsakdo pazljivo prečita, da bo videl, kaj se godi dandanašnji v goriškem deželni zboru, česa je zmožna Pajer-Gregorčičeva zveza, kako nizko je padel »ljubljenec naroda«. Čitajte poročilo in dajte je citat tudi drugim!

Umrl je v Ljubljani v starosti 76 let dr. K. vitez Bleiweis-Trsteniški, sin »očeta Slovencev« dr. Jan. Bleiweisa. Pokojnik je bil v obče spoštovan mož, čegar ime je tesno združeno z dobo slovenskega preporoda. Bleiweis je delal marljivo celo življenje na trdem narodnem polju. Bil je dež. poslanec, občinski svetovalec, podžupan, člen raznih korporacij ter dolgo predsedn. izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke. Nesebično je bilo njegovo delo, vse je žrtvoval za javni blagor. Kot zdravnik je bil na najboljšem glasu, mnogo let primarij v norišnici. Časten spomin si je pridobil med Slovenci s svojim rodoljubnim delovanjem.

Silvestrovo v koči na Poreznu se je sponeslo dobro. Udeležba je bila precejšnja. V veselju so se spomnili tudi nas ter poslali uredništvu »Soče« razglednico z nastopno vsebino: »V koči na Poreznu zbrani slov. turisti kličejo in želijo na Silvestrovem večeru sl. uredništvu »srečno novo leto!« — Uredništvo se jim zahvaljuje ter jim želi v novem letu obilo planinskega veselja!

Obupen položaj deželnih financ. — V poročilu o računskem provizoriju se uvažuje obupni položaj, v katerem se nahajajo deželne finance. — No, torej! Drugeče se tako hvalisata Pajer in Gregorčič, kako da modro gospodarita, tu pa kličeta na pomoč, ker je položaj deželnih financ obupen. Kako je kričal Gregorčič v »Gorici« na nas, ko smo rekli, da je dežela na robu finančnega propada! Sedaj pa to sam potrjuje. Torej je vse gola resnica, kar smo pisali o dež. financah, kako so obupne!

Novi deželni odbor. — Na slovenski strani sta odbornika Berbuč in Gregorčič, namestnika Zega in Stepančič. Zega najbrže ne pride do odbornišтва, pač pa pride Stepančič, ker je Gregorčič državni poslanec. Odbornika bosta torej Berbuč in Stepančič. Berbuča poznamo predobro; o Stepančiču moramo pa povedati, da mu manjka potrebne energije za tako mesto proti takim nasprotnikom; ne bil bi dober odbornik v drugih razmerah, toliko manj bo, ker je v zvezi Gregorčič-Pajer; jednak je Berbuču. Zato pa je Pajer neznansko zadovoljen. Vse pojde po starem po njegovi volji! 4000 kronic bo dobival vsak pa amen! — Novega odbora pa mi ne priznavamo § 13. dež. reda dosti jasno govori, kako se voli deželni odbor! In kako se je volil? Kar brez 5 poslancev!

Umrl je v Gorici v visoki starosti 92 let grof »a l Coronini-Cronberg, tajni svetnik, bivši deželni predsednik na Solnograškem itd. Rojen je bil leta 1818. v Parizu, v politični službi je bil v Dalmaciji, Trstu, Tridentu, v Milanu. Leta 1869. je izstopil iz politične službe ter se nastanil v Gorici, kjer je bil leta 1872 in 1873. tudi župan. Bavil se je tudi s pisateljevanjem in pesništvom.

Poslanec Kosmač je stavil predlog za preskrbo krme pol. okrajem: tolminskemu, goriškemu in sežanskemu. Laški liberalci pa ne privoščijo Slovincem samim nobene pomoči, zato se je hitro oglasil dr. Pettarin, rekoč, da naj se predlog raztegne na celo deželo; češ, tako utegnejo Lahi dobivati lepo pomoč, Slovenci pa malo ali nič! — In prijazni klerikalni poslanci so pokimali, da naj se zgodi Pettarinova volja! Tako skrbijo za slovenskega kmeta!

»Svojat«. — Ne. Anna Gregorčičeva »Gorica« zmerja one, ki so na galeniji v deželni zboru imenovali glasno in hrupno Gregorčiča izdajalca ter se malce pošalili z neokretnim Zlobcem — svojat. — O svojati govori: »Gorica«! Kje je in kdo tvori svojat, o tem so že sklenjeni računi. »Gorica« naj torej naslovi »svojat« na pravi naslov.

Silvestrov večer v Trgovskem Domu v Gorici je vspel prav dobro. Dvorana je bila polna dobro razpoloženega občinstva. Vojaška godba je svirala lepe, po večini slov. komade; peli so pevci in pevke pevsk. in glasn. društva, nastopil je moški in pečni zbor; videli smo lepo veseloigro: Idealna tašča, v kateri so nastopile g.žna Hrovatinova, Fonova, Posegova. Igrale so prav dobro; tudi igralca se mora pohvaliti. Komični prizori so jako ugajali; proizvajatelji so želi obilo hvale. Ves večer je bil jako animiran. Veselo

Novo leto je voščil zbrani družbi dr. Podgornik, predsednik Pevsk. in glasb. društ. Potem se je mol. živahen ples.

Na spodnjem Krasu so šli v boj za Stepančiča tudi mnogi naprednjaki. Voliti so ga, češ, saj je napreden mož, iz napredne hiše, klerikalna stranka ga le podpira. Nekateri si kar niso dali dopovedati, kaj bo moral biti Stepančič pod Gregorčičevim vodstvom v zvezi s Pajerjem. Kak je, lahko razvidijo oni takratni kratkovidneži iz poročila o drugi seji ter iz poročila o protestnem shodu v Gorici!

Zaboden z vojaškim bajonetom. — V noči na nedeljo je zabodel na Stolnem trgu v Gorici neki vojak tukajšnjega pešpolka št. 47. 8. kompanije, z bajonetom laškega delavca, po imenu Lorenzo Mareschi. Bili so v kavarni »Armonia« 4 vojaki in več Lahov. Tam so se nekaj spričkali in vojaki so bili vrženi iz kavarne. Ko so šli za njimi Lah, so se zapletli v prepir in pretep. Neki vojak Furst je padel na tla okrvavljen. Drugi vojak Vedenik je baje pograbil Furstov bajonet ter se boril z Lah; pri tem je zabodel 35 letnega Mareschija v spodnji del prs. Mareschi je padel krvav na tla, prenesli so ga v bolnišnico, kjer je po 12 urah umrl. Vojake je pomiril šele neki častnik ter jih peljal v vojašnico. — Po drugi verziji bi bili šli vojaki sami iz kavarne, za njimi bi bil prišel gledat Mareschi, ki je videl, kako se vojaki tepejo med seboj ter bi bil priškočil na pomoč jednemu, katerega so najbolj topli. Tu bi ga bil oni zabodel in Mareschi bi bil padel pred vrata kavarne na tla. Zgodilo se je vse to okoli 2. ponoči. Čuli pa smo tudi, da je šel nekdo (Mareschi?) proti onemu vojaku, ki je zabodel Mareschija, z velikim kamenjem, katero mu je hotel vreči v glavo. — Sploh se mnogo govori, konstatirati pa se more za resnico le to, da je Mareschi mrtev, vojak pa v zaporu. Pogreb Mareschijev je bil danes pop.

Razpis nagrade. Pevski zbor »Glasbene Matice« razpisuje 200 K, ki mu jih je v poljubno uporabo poslalo hrvatsko pevsko društvo »Kolo« iz dohodkov svojega koncerta dne 6. novembra 1909 v Ljubljani, kot nagrado za nove, še ne objavljene mešane ali moške zборе, s slovenskim ali hrvatskim tekstom. Svota se porazdeli med relativno najboljše doposlane zборе po njih glasbeni vrednosti. Termin do 31. julija 1910. Skladatelji naj označijo svoje skladbe samo z geslom, svoja imena pa naj prilože v zaprtem kuvertu pod istim geslom. Nagrajene skladbe preidejo v last »Glasbene Matice«.

Gg. članom »Čitalnice«! — Podnaročba (licitacija) listov (časopisov in revij), nahajajočih se v »Čitalnici«, se vrši na dan Treh kraljev, dne 6. t. m. ob 5^{1/2} uri pop. v društvenih prostorih. Vabljeni so vsi gg. člani, da se je udeležijo. Odbor.

Dražba časopisov. — Slov. bralno in podporno društvo v Gorici naznanja, da se vrši v četrtek, dne 6. prosinca ob 11. uri predp. dražba časopisov. — Kdor želi imeti kak časopis iz druge roke, naj se zgleda ob zgorajnavedeni uri v društvenih prostorih v ulici sv. Ivana št. 7.

»Esperanto«. Še enkrat opozarjamo na esp. slovnico, ki se že tiska. To je ista slovnica, ki jo je nameraval izdati »Slov. esp. krožek«. Da se knjiga hitreje razpeča, smo skrbili nekoliko njeni obseg in določili ceno zelo nizko (1'10 K poštino). K 5 izvodom priložimo zbirko zanimivih pripovedk. Kdor hoče razširjati esperanto v svojem kraju, naj naroči po več izvodov, ker jih pozneje ne bo več dobili. Naročila sprejema založnik Lj. Koser, stud. jur., Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Ker je v četrtek praznik, izide prihodnja številka v soboto. Važnejše reči priobčimo v »Primorcu« v petek.

Listnica. — Gosp. dop. v L.: Ker je dopis priobčen že v drugem domačem listu, ga ne moremo priobčiti še mi, in to celo še le z onim listom. Oglasite se v stvari rajši na pristojnem mestu!

Imovitejši Slovenci, pristop k obrambnemu skladu družbe sv. C. in M. budi vam sveta dolžnost!

Zveza narodnih društev.

Sv. Lucija. — Dne 9. januarja 1910 priredi »Narodna Čitalnica« pri sv. Luciji svoj običajni ples v salonu gospoda Antona Mikuža. Pri veselici bo sviral oddelek vojaške godbe iz Gorice. Velikanske udeležbe prejšnjih let so dokaz, da nudi ta prireditev mnogo zabave.

Tamburaško in pevsko društvo »Svoboda« v Renčah priredi dne 9. t. m. v dvorani g. R. Znidarčič veselico s plesom. Vspored: 1. A. Dvorak: a) Prstan, b) Tolajba, ženski dvospjev z orkestrom; 2. L. Pahor: Slov. nar. pesmi, orkester; 3. J. Aljaž: Naša zvezda, moški zbor z bariton-solo; 4. *** Valček, orkester; 5. L. Pahor: Veseli bratci — koračnica; 6. *** Slovanski potpourri — orkester; 7. Veseloigra: Poglavje I, II, in III. Vstopnina: Stojšče 40 vin., sedež I. vrste 1 K 40 v, sedež II. vrste 1 K. Ples. Pleše se po listkih, plesni komad 20 vin. Začetek ob 3^{1/2} popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

Grahovo ob Bači. — Redni občni zbor »Narodne čitalnice na Koritnici« se bo vršil v nedeljo 9. januarja 1910. ob 6. uri zvečer v gostilni gosp. Ivana Bravča na Koritnici št. 129. s sledečim vspešnim: 1) poročilo tajnikovo; 2) poročilo blagajnikovo; 3) potrdilo računov za leto 1909; 4) volitev novega odbora; 5) slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Narodno-izobraževalno društvo na Ajševici bo imelo v nedeljo, dne 9. t. m. ob 3 uri pop. občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1) Poročilo odbora; 2) Volitev predsednika in odbornikov; 3) Slučajnosti.

Goriška kolesarska zveza.

Kolesarsko društvo »Vrtolba« v Vrtolbi bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo 9. t. m. Občni zbor se vrši v društvenih prostorih. Odbor.

Kolesarsko društvo »Soča« v Kojskem priredi 9. t. m. v društvenih prostorih g. Benedikta Mariniča po seji ob 11 uri svoj redni občni zbor; ob 3. popoldne bo društveni javni ples. Vljudno se vabi vse društvenike, da se vdeležijo v kolikor morejo obilnem številu.

Kolesarski: Zdravo!

Odbor.

Trgovsko-obrtno in gospodarske vesti.

Poštna izkaznica v prometu v Belgijo. V Belgiji izdane poštne izkaznice (Cartes d'identité) bodo c. kr. poštni uradi pri izročevanju poštini pošiljatev odslej smatrali v smislu § 5 naredbe z dne 3. avgusta 1906, drž. zak. št. 179 polnovrednim izkaznim listinam. Te izkaznice so napravljene iz svetlozelenega papirja in so glede opreme in predtiska, ki je sestavljen

v francoskem in nemškem jeziku, slične tuzemskim poštnim izkaznicam. Veljavnost teh izkaznic obsega dobo petih let, pod pogojem, da zunanost imejtelja med tem časom odgovarja sliki na izkaznici.

Istotako so avstrijske poštne izkaznice od sedaj naprej tudi v Belgiji veljavne.

Razne vesti.

Ex-lex stanje imamo od Novega leta za skupne državne izdatke, ker vsled ogrskih homatij niso mogle delegacije zborovati. Obe vladi bodeta pa tudi nadalje odraževali svoje doneske za skupno armado, mornarico itd. ter bodeta pozneje prosili v drž. zbornicah za indemititeto plačanih zneskov.

Narodna delavska organizacija v Trstu nastavi s 1. febr. t. l. strokovnega tajnika za Primorsko.

Zagreški veleizdajniki razum bratov Pribičevićev izpuščeni! Konec Friedjungovega procesa je imel posledice za razvoj političnih razmer na Hrvaškem. V petek dne 31. dec. se je pečala najvišja hrvaška sodnija, septemviralni sodni dvor, s predlogom zagovornika dr. Hinkoviča, da se obsojeni spuste provizorično na svobodo. Sodni dvor je predlog sprejel in dal vsem obsojencem svobodo, ki bodo gotovo ostala vsem stalno. Bratov Pribičevićev se za to ni moglo spustiti, ker je po veljavnih postavnih določilih obvezno odsedeti zaporno kazen, ako je ta višja ko 10 let. Sram je pa lahko slovenske klerikalce, ki so Rauchovo nasilstvo odobraval!

Usoda zrakoplovov in zrakoplovcev. — Nekaj prav človeškega se je dogodilo francoskemu zrakoplovcu, Gaubertu, učencu slovečega ameriškega zrakoplovca Wrighta. Ko se je hotel vzdigniti na Silvestrov dan blizu Prage v zrak, je prišel burič in zarubil v imenu tovarnarja Kutschere zrakoplov. Zrakoplov namreč ni bil plačan in upnik se je zbal, da bi Gaubert odšel z zrakoplovom, ne da bi plačal 30.000 frankov. Nepoznavajoč ostrih avstrijskih postav, se je rubežu ustavil, zakar se bo moral zagovarjati pred sodiščem, ker je branil svoj zrakoplov proti stražniku in proti buriču. No, mesto v zrak pojde Gaubert v luknjo.

Kako klerikalci v kranjskem deželnem zboru gospodarijo? V Podmovniku ima dežela Kranjska gozd, ki obsega krog 32 oralov. Gozd je večinoma smrekov. Po mnenju strokovnjakov je v gozdu okrog 32.000 dreves in bi se dalo dobiti za les krog 70.000 do 80.000 K. Človek bi mislil: Kranjska dežela je v finančnih stiskah, njen »finančni minister« (danes dr. Lampe!) bo torej gledal na vsak vinar in bo osobito pri prodaji takih stvari skušal kolikor mogoče »izbiti«. Postavno predpisano je tudi, da se mora taka prodaja javno razpisati. A kaj vse to briga mogočne-

ga finančnika dr. Lampe! On proda ves les brez razpisa pod roko svojem prijatelju tesarju Pustu za 10.000 K. Pust je kajpada zadel terno s to kupčijo — dežela Kranjska pa glej, kako te bodo rešili klerikalni finančni ženiji poloma.

Škoda zadnje stvarke na Švedskem znaša za delodajalce 480 milijonov, za delavce pa 290 milijonov.

Okoli 700 ladij in čolnov je bilo vsled viharjev te dni v okolici Oporto ali uničenih ali hudo poškodovanih.

V Port-Arturju so odkrili z veliko slavnostjo spomenik padlim Japoncem. Spomenik ima napis: Spominski stolp zvestobi. Stane 430.000 mark.

Milijonska zbirka češke šolske matice je dosegla 27. dec. že 576.935 K 72 v nabranega, vsega že v gotovini plačanega denarja. Pri nas je pa gibanje za obrambni sklad CMD. zdi se nam, čisto zaspalo.

Izjava.

Občinski odbor v Štorjah izreka tem potom na podlagi svojega enoglasnega sklepa od 1. prosinca 1910. udanostno zupanje in iskrene čestitke odstopivšemu deželnemu poslancu gosp. dr. Gustavu Gregorinu in njegovim tovarišem-somišljenikom vsled njihovega hrabrega in odločnega nastopa v deželnozborni seji dne 27. grudnia 1909. v Gorici proti nasilju Gregorčič-Pajerjeve zveze, ki je grobokop našega teptanega kmeta in sploh slovenskega naroda.

ZUPANSTVO V ŠTORJAH,

1. prosinca 1910.

Zupan:

Ziberna.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga == oljkega olja prve vrste

ajboljših vrst iz Istre, Dalmacije, Malfette, Bari in Nice s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron — 96, 1'04, 1'12, 1'20, 1'28, 1'36, 1'44, 1'60, 1'80, 2' —, 2'40, za luči po 72 vin.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštnine prosto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne uporabe olja; po uporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Založili smo posebne vrste

blazinice za šampilke

znamka „IDEAL“

na kar opozarjamo slav. županstva, urade, trgovce itd. — Blazinicica „Ideal“ se odlikuje posebno v tem, da se odtis koj posuši, prav nič ne zamaže in da se ga ne more izbrisati.

Pred uporabo te blazinice naj se očisti šampilko s **špiritom** ali pa z **mlačno zafjniceo**. — Blazinicica bodi vedno zaprta, da se ne zapraši in ne izsuši. Za to blazinico je uporabljati izključno le **barvilo »Ideal«**, kalero imamo tudi v zalogi.

Blazinice pošljemo na željo tudi na poskušnjo. Cena z barvilom vred K 2'80. Sprejemajo se tudi naročila na šampilke.

Knjigarna A. Gabršček — Gorica.

Krošnjar.

Gay de Maupassant. — Prevel Pastuškin.

Koliko neznanih spominov, malenkostij, srečanj, malih dram, ki smo jih videli, uganili, zaslutili, vodi našega našega mladega, še neizkušenega duha kakor po vrvicah polagoma spoznanju brezupne, resnice naproti!

Ko se vračam med dolgim vagabundskim sanjarjenjem, ki se zatapljam vani po cestah, koder hodim na slepo in z zaprto dušo, zasledim vsak trenutek mahoma polno starih malih dogodiljaev, veselih ali neveselih, ki srfotavajo pred mojo domišljijo kakor gozdne ptice pred mojimi koraki.

Tisto poletje sem blodil po savojski cesti, vodeči ob levem bregu Bourgetskega jezera, in dočim se mi je zibal pogled na tej modri vodni masi, izpreminjajoči se v posebni, blede sinjini, pokriti od polzečih pramenov, zahajajočega solnca, sem čutil, da vstaja v srcu ona mehkoča, ki jo imam že izmlada za gladino jezer, tokov in morja. Na drugi strani široke, tekoče plošče, tako daljne, da ni bilo videti koncev, ki so se gubili eden proti Roni drugi proti Bourgetu, se je dvigalo visoko gorovje, nazobčano kakor glavnik, vse tje do zadnjega vrha Dent-du-Chata. Na obeh straneh ceste so skrivale trte, segajoče od drevesa do drevesa, o gostem listju slabotno vejevje svojih podpor in so se vile kakor venci preko njiv, kakor zeleni, rumeni in rdeči venci, spuščajoči se od debla do debla, obloženi od grozdov črnih rozin.

Cesta je bila prazna, bela in prašna. Kar stopi iz gozda visokih dreves, objemajočih selo Saint-Innocent, človek, sklonjen pod butaro, in se nameri opiraje se na palico proti meni.

Ko je prišel bliže, sem spoznal, da je bil to krošnjar, potujoči trgovec, ki prodaja po deželi od vrat do vrat razno drobnjav — in glej, v moji glavi je vstal jako star spomin, že pobledel, spomin na srečanje, ki sem ga doživel, ko mi je bilo petindvajset let, neko noč med Argenteuilom in Parizom.

Vsa sreča mojega življenja je bila tedaj v čolnarjenju. Najel sem sobo pri preprostem kuharju v Argenteuilu in vsak večer sem stopil na vlak birokratov, dolg, počasen vlak, ki odlaga od postaje do postaje množico ljudi z malimi zavojčki, racajocih in okornih, zakaj ti ljudje ne hodijo nikoli, in v oguljeni obleki, zakaj uradniška stolica ne prizanaša hlačam. Ta vlak, ki se mi je zdel, da duham v njem zopet vonj pisarne, zelene lepenke in urejenih papirjev, me je odložil v Argenteuilu. Moja barčica me je že čakala, pripravljena sircati po vodi. In med močnimi udarci vesel sem se odpravil obedovat bodisi v Bezons, bodisi v Chatou, v Epinay ali v Saint-Ouen. Nato sem se vrnil, privezal sem zopet svoj čoln in ko sem imel luno nad glavo, sem se odpravil peš proti Parizu.

In tako sem opazil neke noči na beli cesti človeka, ki je korakal pred menoj. O, skoro vsakokrat sem srečal v pariški okolici take nočne potnike, ki se jih zapozneli meščanje tako boje. Ta človek je stopal pod težkim bremenom počasi pred menoj.

S hitrim korakom, da je odmevala cesta, sem ga dohitel. Obstal je in se obrnil; nato je premeril, dočim sem se jaz še vedno bližal, cesto počez in je dosegel drugo stran poti.

Baš ko sem jo primahal korajžno mimo njega, mi je zaklical:

»He, dober večer, gospod.«

Odvrnul sem:

»Dober večer, prijatelj.«

On je nadaljeval:

»Vi imate še daleč, kajne?«

Jaz grem v Pariz.

O, vi boste kmalu tam, korakate dobro. Jaz revež sem preobložen za hitro hojo.«

Začel sem stopati počasneje.

Čemu me ta človek ogovarja? Kaj prenaša v tem velikem zavoju? Razne zločinske sumnje so se dotaknile mojega duha in so me napravile radovednega. Listi poročajo vsako jutro o tolikih raznih dogodiljih, izvršenih prav na tem mestu, tam blizu Gennevillierskega otoka, in nekateri morajo biti resnični. Ne izmišljava

si kar tako samo čitateljem v zabavo vseh teh litanij aretacij in raznolikih zločinov, ki so jih polne kolone reporterjev.

Vendar je bil glas tega človeka prej boječ kakor drzen in njegovo obnašanje je bilo dotedaj bolj modro kakor tolovajsko.

Zdaj sem ga vprašal jaz:

»In vi ste namenjeni daleč?«

»Ne daleč kakor do Asnieres.«

— To je vaš domači kraj, Asnieres?

— Da, gospod, jaz sem krošnjar po poklicu in stanujem v Asnieresu.«

Zapustil je stranski drevored, koder hodijo podnevi pešci v senci dreves, in se je približal srednji ceste. Jaz sem ga posnemal. Gledala sva se še vedno z nezaupnim očesom in sva držala krepko vsak svojo palico v roki. Ko sem bil dosti blizu njega, sem se do dobra premislil. On brezdvomno tudi, zakaj vprašal me je:

»Saj vam to nič ne stori, ko bi hodili nekoliko počasneje?«

— Zakaj?

— Ker mi ta cesta ponoči nič kaj ne ugaja. Jaz imam blaga na hrbtu in zato je vedno boljše biti v dveh kakor sam. Če sta dva skupaj, se jima navadno ni bati napada.«

Videl sem, da govori resnico in da se boji. Udal sem se torej njegovi želji, in tako sva korakala, ta neznanec in jaz, drug ob drugem ob eni zjutraj po cesti, ki drži iz Argenteuila do Asnieresu.

— Kako, da se vračate tako pozno in toliko tvegate? sem vprašal svojega tovariša.

Povedal mi je svojo zgodbo.

Ni se mislil povrniti ta večer, ker si je bil naprtel zjutraj na pleča tovor za tri, štiri dni.

Toda prodaja je bila izborna, tako izborna, da je bil prisiljen se vrniti takoj, drugače ne bi mogel izročiti jutri mnogo stvari, ki jih je prodal na besedo.

Z odkritim zadovoljstvom mi je razkladal, kako dobro mu gre trgovina, ker ima posebno sposobnost, da lahko katero pove, kako mu je treba samo pokazati drobnjav, ki mu je pri prenašanju bolj nadležna, in s klepetanjem se je brž znebil.

Nato je dodal:

»V Asnieresu imam štacuno. Vodi jo moja žena.

— Torej ste oženjeni?

— Da, gospod, petnajst mesecev. Dobra ženica, vam pravim. Kako bo preseščena, da se vrnem že to noč.«

Pripovedoval mi je o svoji poroki. Že pred dvema letoma jo je hotel poročiti, toda ona je potrebovala časa, da se odloči.

Že izza mlada je imela malo štacuno v kotu neke ulice, kjer je prodajala vsega: trakov, poleti cvetlic, zlasti jako lepih zaponk za čevlje in nešteto drugih malenkostij, zbog naklonjenosti nekega tovarnarja same specialitete. V Asnieresu je bila dobro znana, ta Iskerca. Imenovali so jo tako, ker je nosila često modro obleko. In služila je denarja, ker je bila jako pripravna v vsem, s čimur se je pečala. Zdaj se mu je zdela bolna. Videla se mu je zatekla, a gotov vendar ni bil. Trgovina je uspevala imenitno; on je večinoma potoval in kazal vzorce vsem malim prodajalcem bližnjih krajev; nekaterim obrtnikom je postal neke vrste potujoč agent in delal je hkratu zanje in zase.

»In vi, s čim se pečate vi?« je vprašal.

Bil sem v zadregi. Pripovedoval sem, da posedujem v Argenteuilu ladjo na jadra in dvojce barčič na vesla. Prihajam vsak večer, da se vadim v veslanju in ker ljubim vajo, se vračam včasih v Pariz, kjer imam službo, ki sem jo opisal za precej mastno.

Povzel je:

»Kriste, ko bi jaz imel cvenka kakor vi, se ne bi zabaval s tem, da bi brusil pete kakor nocoj. Tod ni varno!«

Pogledal me je od strani in vprašal sem se, ali ni to vendarle sila premeten lopov, ki ni maral tvegati zastoj.

Nato me je zagotovil mrmraje:

»Ne tako hitro, če vam je ljubo. Moja krošnja je težka.«

Prikazale so se prve hiše Asnieresu.

»Saj sem že skoro doma, je dejal. Mi ne spimo v štacuni; ponoči jo straži pes, toda pes, ki odtehta četvero ljudi. In potem so stanovanja sredi mesta predraga. Toda poslušajte me, gospod, vi ste mi iz-

kazali veliko uslugo, zakaj z mojim bremenom mi po cestah ni nič kaj mirno pri srcu. Kaj bi, da, vi stopite k meni in spijete z mojo ženo kozarec toplega vina, če se vzbudi kajpa, kajti ona ima trd sen in tudi ne vidi rada, da se jo budi. Potem, brez vreče, se ne bojim ničesar in s svojo gorjačo vas spremim do mestnih vrat.

Jaz sem odklonil, on je silil vame, jaz sem ostal trdovraten, on se je cmeril tako silno, s tako odkrito neutolažljivostjo, s tako izrazitim obžalovanjem — prav dobro me je vprašal z užaljenim izrazom, »ali nočem piti s takim človekom, kakor je on« —, da sem se konečno udal in mu sledil po samotni poti proti eni izmed velikih, oluščanih hiš, ki tvorijo mejo meje.

Pred tem poslopjem sem se obotavljal. Ta visoko zidana baraka je bila videti kakor kakšno zavetišče vagabundov, podobno vojašnici predmestnih lopovov. Toda on me je silil, naj vstopim prvi, in je odpahnil nezaklenjena vrata. Potisnil me je za ramena skozi globoko temo proti stopnicam, ki sem jih iskal z rokami in nogami v strahu, da padem v kako luknjo.

Ko sem otipal prvo stopnico, mi je rekel: »Stopajte! Šesto nadstropje.«

Pobrskal sem po žepu in naletel na škatljoč žveplenk, da sem si mogel svetiti pri tej hoji. On je sopel za mano pod svojo vrečo in ponavljal venomer: »To je visoko! To je visoko!«

Ko sva dospela na vrh, je poiskal ključ, ki ga je imel pritrjenega na vrvič pod obleko, nato je odklenil vrata in mi velel, naj vstopim.

Bila je to z apnom pobeljena soba z mizo na sredi, s šestimi stolicami in kuhinjsko omaro ob zidu.

»Najprej vzbudim svojo ženo, je rekel, nato pojdem v klet po vino; ne hramimo ga tukaj.«

Približal se je vratom, ki so vodila v prvo sobo, in je zaklical: »Blueta! Blueta!« Blueta ni odgovorila. Zavpil je glasneje: »Blueta! Blueta!« Nato je tolkel s pestjo po durih in rohnel: »Ali se vzbudiš, bes te lopi!«

Čakal je, prišel uho na ključavnico in povzel pomirjen: »Ba! Če spi, jo je treba pač pustiti. Grem po vino, počakajte me par minut.«

In šel je. Jaz sem se udal in sédel.

Pokaj sem prišel sem? Mahoma sem vztrepetal. Kajti iz gospodinje sobe sem začul pritajeno govorjenje, tiho, skoro brezšumno ropotanje.

Za vrata! Ali nisem zašel v past? Kako da se ta Blueta ni vzbudila ob ropotu, ki ga je delal njen mož, ob udarcih, s katerimi je razbijal po vratih? Ali ni bilo to samo znamenje tovarišem: »Je že v kletki. Jaz zavarujem izhod. Drugo je vaša reč.« Gotovo. Gibanje je postajalo vedno razločnejše, nekdo se je dotaknil ključavnice; ključ se je zavrtel. Moje srce je bilo močno. Zlezel sem v najzadnji kotiček in bodril samega sebe: »Hajd, braniš se!« Z obema rokama sem pograbil stolico za naslonjalo in sem se pripravljal k energični borbi.

Vrata so se odprla na pol, prikazala se je roka, ki jih je držala polodprta, nato glava, moška glava z okroglim klobukom. Pomikala se je med durmi in zidom in videl sem dvojce oči, ki so me motrile. Nato je planil neznanec, domnevani zločinec, velik, bosopet dečko, oblečen v naglici, brez ovratnice, s čevlji v rokah, lep dečko, primojdanaj, pol gospoda, tako urno proti izhodu, da nisem imel časa niti enkrat zamahniti v obrambo, in je izginil po stopnicah.

Zavedel sem se zopet, reč je postajala zabavna. Čakal sem moža, ki je iskal dolgo svoje vino. Nakoncu sem ga zaslišal stopati po stopnicah in topot njegovih korakov me je silil v smeh, v oni posebni smeh, ki ga je tako težko zatajiti.

Vstopil je z dvema buteljškama, nato me je vprašal:

»Moja žena spi še vedno? Vi je niste ali ropotati?«

Spomnil sem se ušesa, prižetega na duri in sem dejal:

»Ne, nisem slišal.«

Zaklical je zopet:

»Pavlina!«

Ni odgovorila in tudi ropotala ni. Vrnil se je in mi razlagal:

»Ona, glejte, ne vidi rada, če se vrnem ponoči in spijem s prijateljem kozarec vina.«

— Torej vi mislite, da ne spi?

— Gotovo ne spi več.

Kazal je nezadovoljen obraz.

»Že prav! Trčiva,« je rekel.

In takoj je razodel svoj namen, izprazniti polagoma obe buteljki drugo za drugo.

Tedaj sem se odpravil, spodtikaje se čašo, nato sem vstal. Nič več ni govoril o spremljanju in dočim je gledal s trdim izrazom, s togotnim izrazom priprostega človeka, z izrazom živinčeta, ki dremlje razjarjenost v njem, vrata svoje žene, je mrmral:

»Odpri pač, ko vi odidete.«

Gledal sem tega lenuha, ki se je raztogotil, ne da bi vedel zakaj, morebiti vsled nejasne slutnje, vsled instinkta prevaranega moža, ki ne ljubi zaprtih vrat.

Prej mi je govoril o njej z ljubeznijo; zdaj jo gotovo premikasti.

Zakričal je še enkrat in stresel zapah:

»Pavlina!«

Zaspan glas je odgovoril za durmi:

»Hm, kaj?«

— Ali me nisi slišala vstopiti?«

— Ne, spala sem, pusti me na miru.

— Odpri vrata.

— Ko boš sam. Nimam rada, da poplvaš ponoči s tujci v hiši.

Tedaj sem se odpravil, spodtikaje se po stopnicah kakor moj prednik, ki sem bil jaz njegov sokrivec. In na poti proti Parizu sem premišljeval, da sem videl tudi v tem brlogu prizor večne drame, ki se odigrava vsak dan, na vse mogoče načine, po celeni svetu.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vln. Ako je oglaš obsežnejši se računa za vsako besedo 3 vln. Najpripravnije inšertiranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na doželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inšertirajo. Škoda ni majhna.

Opremljena soba (v središču mesta) pri holjski slovi, robljeni so odda v najem — s hrano ali brez iste. — Naslov povzema naše upravnistvo.

Okoli 100 hloedov (sveže posekanih) 5-6 mtr. dolgih in več hloedov za žago ima na prodaj Andrej Vodopivec v Renčah št. 226. — Cena po dogovoru.

Kdo? Bi poučeval mladega gospoda slovensčino. — Ponudbe na naše upravnistvo.

Gospodom gostilničarjem in drugim se uljudno naznanja, da je izšel nov slovenski cenik gramofonov in plošč, dvokoles, šivalnih strojev itd. s čudovito nizkimi cenami pri

Batjel-u

Gorica

Stolna ulica 3-4.

Tam je velika zaloga vsakovrstnih gramofonov od K 15 — K 1000 kakor tudi različnih dvokoles, šivalnih strojev. — Zastopnik kmetijskih strojev, orkestrirajnov itd., mehanična delavnica. — Prodaja tudi na mesečne obroke. — Ceniki franko.

Rabite zmiraj Eustomaticus

dr. Alfonza Milani ja.

Najboljše čistilo za zobe.

Dobiva se v prašku ali v tubah v parfimerijskih mirodilnicah in lekarnah. Za prodajo na debelo se je obrniti na g. dr. Alf. Milanija v Veroni v Italiji, ali pa v Roverettu — Trentinsko.

Razkaz

zastavnih pisem deželnega hipotečnega zavoda poknežene grofovine Goriško-Gradišanske izžrebanih pri sedmem žrebanju, ki se je vršilo dne 30. decembra 1909.

Pri sedmem žrebanju dne 30. decembra 1909 so se izžrebala sledeča zastavna pisma, ki se izplačajo dne 1. julija 1910:

po 200.— kron

Št. 77, 298, 300, 455, 603, 699, 1028, 1303, 1361, 1391, 1392, 1393, 1661, 1879, 1884, 1934, 1953.

po 1000.— kron

Št. 37, 307, 412.

po 2000.— kron

Št. 184, 317, 876, 1278, 1380, 1424, 1500, 2030, 2084, 2097, 2213, 2214.

po 10.000.— kron

V razkazu niso navedene številke serij, ker zaporedne številke se vrste nepretrgoma za vse serije posameznih kosov zastavnih pisem.

Izplačilo izžrebanih zastavnih pisem se vrši v smislu § 20. pravilnika 1. julija 1910 v polnem imenskem znesku proti vrnitvi zastavnih pisem z doličnimi kuponskimi polami in taloni vred pri blagajni podpisanega zavoda. S plačilnim dnevom izžrebanih zastavnih pisem se konča tudi obrestovanje istih; za nadaljno dobo, a ne daljšo od šestih let, pristojna lastniku izžrebanih zastavnih pisem odškodnina v znesku treh četrtin od izgube izvirajoče iz tega ker jih ni predložil v izplačilo (§ 21).

Izžrebana zastavna pisma se zamorejo doposlati v izplačilo tudi po pošti; v tem slučaju je treba označiti naslov pošiljatelja z vso natančnostjo.

V Gorici, dne 30. decembra 1909.

Ravnateljstvo deželnega hipotečnega zavoda.

Izšel je priljubljeni D. najpopolnejši letnik

„koledar za kmetovalca“

3 posebno izbrano in mnogovrstno vsebino v vseh strokah kmetijstva in gospodarstva.

Noben kmetovalec, trgovec in gospodar naj ne bo brez tega praktičnega koledarja, kateri mu bo v vseh začevah dober svetovalec.

Knjižica je v žepni obliki, ima tudi praktični zapisnik in je vezana v močno usnjeno imitacijo ter velja brez poštnine K 1.60, s poštnino K 1.80.

Pri 10 iztisov se da jednega za nameček.

Naroča se pri IV. BONAČ-U V LJUBLJANI.

Znesek naj se pošlje naprej.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadstr.) — Telefon št. 73.

Račun poštne hranilnice št. 837.315.

Na občnem zboru dne 30. maja 1909. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Posojila se dajejo zadrušnikom na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastave in na menjice po 6 %.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1908. s 6 %.

Stanje 31. dec. 1908.: Zadrušnikov 1904 z deleži v znesku 89.362 kron. — Hranilne vloge: 1.727.304.70. Posojila: 1.693.201.— — Reservni zaklad: 90.230.05. — Vrednost hiš: 111.755.23.

udlikovana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Koru v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinnejega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogo brojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Proda se lokal

v središču mesta.

V istem se nahaja že tri leta kréma s stanovanjem in ena velika soba za tujce s celo opravo.

Naslov pové naše upravnistvo.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče mirberškoga in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

FOTREBSČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivane stroje

POTREBSČINE

za krojače in ševalje.

Svetinjlce. — Rožni vencl. — Mašrknjičlce.

Višna obuvala za vse letne čase

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

V vsem občinskem uradovanju izurjen

„občinski tajnik“ išče službe.

Ponudbe na upravnistvo „Soče“.

Varstvena znamka: „šidro“
Eliniment. Capsici comp.
Nadomestek za

Anker-Pain-Expeller

je povsod pripoznano kot najboljšo sredstvo proti prehlajenju itd. Za ceno 80 vin., K 1.40 in 2.— se dobi po vseh lekarnah. Pri nakupu tega, tako priljubljenega domačega zdravila, se je posluževati le originalnih steklenic v skatljavi z našo varstveno znamko „šidro“ ker le tako je zagotovljeno, da je izdelek pravi.

Dr. RICHTERJEVA LEKARNA
pri „zlatem lovu“ v Pragi
Elisabethgasse št. 3 nova.
Dnevno razpošiljanje.

„Popolne neskajlene sreče na svetu ne včaka nikdo!“ da pesnik ta, vsakdo poreče, ni poznal še čevljev „OH“.

“OH”

J. Medved, Gorica

Tekališče, Josipa Verdi št. 32.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo »Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici« je z ozirom na premenjena in dne 21. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradnine 1/2% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navačne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/2% večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni; opravljeni po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih »Soča« in »Primorec«.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v »Trgovskem domu«.

Načelstvo in nadzorstvo.

GORICA.

GORICA.

Narodno podjetje

Hotel „Pri Zlatem Jelenu“.

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tujce od K 1.20 višje. Velik vrt z verando. Stekljeni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Kegljšče. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. — Domača in tuja vina. — Plzenjsko in puntigamsko pivo. — Cene jako zmerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

Iz Ljubljane v New-Jork

se vozi najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi parobrodi, takozvanimi cesarskimi brzoparniki:

Kronprinzessin Cecilie, Kaiser Wilhelm II. — Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse

dalje z najnovejšimi modernimi parobrodi: Prinz Friedrich Wilhelm, König Albert, Prinzess Alice, Friedrich der Grosse, Bremen i. t. d. kateri so največji, najhitrejši in najvarnejši te družbe.

Vožnja po morju traja samo 6 do 7 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebnj pouk dá vsakomur

Edvard Tavčar,

Kolodvorske ulice št. 35. v Ljubljani
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.